

REFORMFORUMS FORSLAG TIL NØDVENDIGE JUSTERINGER AF GYMNASIEREFORMEN

Vi har nu levet med gymnasierformen i 3 et halvt år. Det har været en svær fødsel, som har givet elever, lærere og ledelser meget besvær. Og selvom meget stadig er besværligt – og uhensigtsmæssigt – er det vigtigt at holde fast i, at de overordnede ideer bag gymnasierformen er sunde – det er bare gået helt galt med implementeringen.

Nu, da en større evaluering af reformen står for døren, vil vi i Reformforum gerne give vores bud på nogle justeringer, der efter vor mening vil forbedre reformen, således at de oprindelige hensigter får langt bedre vilkår. De forbedringer, vi vil foreslå, satser på at øge fagligheden og mindske bureaukratiet samt forbedre de reelle samarbejdsmuligheder mellem fagene i studieretningerne – og sidst, men ikke mindst: give lærerne og ledelserne arbejdsglæden tilbage.

Hensigterne med reformen er altså sympatiske og fornuftige – vi skal bare rense ud i skrubtudserne. Og det er det, vi i det følgende vil komme med nogle konkrete forslag til.

1. Studieretningerne

Ideen bag studieretningsgymnasiet er helt rigtig, fordi det giver mulighed for at skabe sammenhæng og samarbejde mellem fagene og lærerne om de enkelte klasser og elever.

Problemet i dag er, at elever i de enkelte klasser netop ikke har samme fag, men ofte er blandet sammen i ”papegøjeklasser” på kryds og tværs – hvilket betyder, at selve ideen i studieretningsgymnasiet ikke kan realiseres.

En løsningsmulighed kunne være at begrænse udbuddet af studieretninger til for eksempel fire standardstudieretninger på alle gymnasier: Naturvidenskabelig, sprogvidenskabelig, samfundsvidenskabelig og en kreativ kunst- og musikvidenskabelig.

Hver studieretning skal bygge på en stor mængde af fælles fag, således at lærerne virkelig kan etablere et pædagogisk, didaktisk og fagligt samarbejde. Timernes placering skal fastlægges centralt og gælde for alle gymnasier, således at eleverne får sikkerhed for, hvilke fag de reelt får, og således at de problemfrit kan skifte gymnasium og/eller gå en klasse om. Ud over de givne studieretningsfag skal eleverne have en vis mængde valgfag i 2.-3.g. Disse valgfag kan kun vanskeligt integreres i studieretningsklasserne, men det er vigtigt, at eleverne har nogle interessevalg (ud over studieretningen), og at skolerne har mulighed for at profilere sig.

Det faglige indhold i hver af de fire studieretninger skal naturligvis tones efter studieretningen, men det er afgørende, at alle studieretninger kvalificerer bredt – der skal være så meget naturvidenskab, sprogvidenskab, samfundsvidenskab og kunstnerisk kreativitet i alle studieretninger, at eleverne ikke fanges i en blindgyde, men har adgang til alle efterfølgende uddannelser (eventuelt med kortere suppleringskurser).

2. Grundforløbet

Det halve års grundforløb er et problem i studieretningsgymnasiet, fordi studieretningerne forsinkes, det første halve år låses fast, og skolestarten bliver fragmenteret og forvirret.

En bedre løsning ville være at lade fagsamarbejdet i studieretningerne starte fra første skoledag, dog således at man det første år i størst muligt omfang satser på fællesmængden for alle studieretninger (eksempelvis afslutter C-niveauer), således at studieretningerne først går i dybden efter 1.g. En elev, som ønsker at skifte studieretning, kan således gøre dette efter 1.g uden for mange problemer.

3. Almen Studieforbereelse

Også AT er helt rigtigt tænkt. Eleverne skal selvfølgelig lære at samarbejde kreativt, selvstændigt, ansvarligt og dybtgående med emner, også når de går på tværs af fagene.

Problemet i dag er, at AT fylder og afbryder for meget, og at der er en række bindinger, som løsriver AT-forløbene fra den normale undervisning. Dertil kommer, at det er særdeles uheldigt at

give eleverne den besynderlige ide, at god forskning og fordybelse nødvendigvis er tværfakultær, og at de forskellige fakulteter bygger på klart adskilte videnskabsteoretiske grundlag. Hele ideen om at eleverne skal have indsigt i videnskabsteori er i sig selv udtryk for en helt unødigt akademisering af ungdomsuddannelserne - AT skulle gerne være studieforberedende og ikke studieafskrækkende. Endelig er karaktergivning ved eksamen alt for tilfældig, fordi det i dag ikke er et krav, at censor er fagligt kvalificeret i de fag, der eksamineres i.

Løsningen kunne være

- at bindingerne i AT begrænses mest muligt, således at AT kan udspringe af det naturlige og meningsfulde samarbejde mellem fagene
- at timetallet for AT begrænses, helst til C-niveau (man kunne eventuelt lægge flere krav om projektarbejde ind i læreplanerne for de enkelte fag)
- at fjerne kravene om videnskabsteori, og i stedet stille krav om brug af videnskabelige metoder i de enkelte fag
- at gøre AT til normalt eksamensfag (dvs. med udtrækningsmulighed) og kræve, at censor er fagligt kvalificeret ved eksamen i AT

4. Almen sprogforståelse og Naturvidenskabeligt grundforløb

Der har været væsensforskellige vurderinger af de to områder. Generelt er Almen Sprogforståelse (AP) blevet vurderet bedre end Naturvidenskabeligt grundforløb (NV). Fælles for vurderingerne er dog, at jo færre lærere, der har deltaget i afviklingen - jo bedre er resultatet.

Vi kunne forestille os at AP blev bevaret - men defineret som AT-aktivitet, og at NV blev erstattet af krav om yderligere et naturvidenskabeligt fag på C-niveau.

5. Studieretningsprojektet.

Studieretningsprojektet er tænkt som en selvstændig akademisk fordybelse, der tværfagligt skulle træne eleverne til metodisk og analytisk opgaveskrivning, der sigter mod universitetsniveau. Dette understreges bl.a. af kravet om et "abstract" på engelsk. Eleverne får 14 dage til opgaven og karakteren tæller dobbelt.

Mange gode intentioner, men væsentlige problemer i virkelighedens verden.

SRP er tænkt "som et selvstændigt projekt", men begunstiger klart elever med veluddannede forældre og et godt netværk. For elever uden denne støtte kan det være svært at administrere den lange periode og overskue et flerfagligt projekt på et tilstræbt akademisk niveau – og de rammes ekstra hårdt af den dobbelttællende karakter.

Endelig udvikler censuren sig ofte paradisk, når f.eks. en dansk lærer skal censurere med en kemilærer. Der tales fra to forskellige verdener, og oftest ender det i et arbitrært kompromis eller en simpel studehandel.

Løsningen kunne være

- At opgaveperioden nedskæres til en uge
- At der åbnes for muligheden for at skrive i ét fag blandt alle de fag, der læses på A-niveau – herunder dansk og historie
- At karakteren kun tæller én
- At kravet om "abstract" på engelsk droppes
- At samtlige fag der indgår ved eksamen skal dækkes af en fag-uddannet censor

6. Pensum i stedet for kompetencer.

At øge fokus på kompetencer er principielt fornuftigt: Vi skal ikke kun måle elevernes viden, men også deres evner til at bruge denne viden. Men i gymnasiet fungerer kompetencebegrebet rigtig dårligt.

Kompetencebegrebet har sin styrke i enkle sammenhænge, f.eks. ved en køreprøve. Omvendt duer kompetencebegrebet ikke, når man skal evaluere komplicerede sammenhænge og give en nuanceret

karakter. I gymnasiet er resultatet blevet en meningsløs og uoverskuelig opremsning af selvfølgelige kompetencer og en grundlæggende usikkerhed hos elever og censorer, der savner et pensum at holde sig til.

Løsningen er at genindføre pensum for at sikre elevernes retssikkerhed, præcisionen i karaktergivningen og den nationale standard og begrænse et helt unyttigt bureaukrati – og i realiteten har lærerne altid givet karakterer efter elevernes evne til at anvende deres viden i praksis.

7. Mindre justeringer

Læreplaner og vejledninger er i flere fag holdt på et urealistisk ambitionsniveau. Resultatet er en situation, hvor der kun på overfladen er sammenhæng mellem de formelle krav og den daglige undervisning og kravene ved eksamen. En tilpasning af læreplaner og vejledninger til den daglige undervisning er derfor stærkt påkrævet.

Ministeriet, GL og rektorforeningen har allerede indledt et samarbejde for at afbureaukratisere gymnasiet. Forhåbentlig går man aggressivt til værks for at rydde op, så vi igen kan få tid at undervise og være sammen med eleverne. Som det er nu, er der alt for mange møder, alt for meget administration og alt for mange krav om dokumentation.

Afsluttende bemærkninger

Gymnasireformen er grundlæggende et godt fundament for en rigtig god ungdomsuddannelse, som er til gavn og glæde både for de unge og for et samfund, som har brug for kreative og flittige unge, hvis vi skal forsvare vores levestandard i globaliseringens tid. Men der er unægtelig også en række ting, som skal rettes til.

Undervisningsministeren har nedsat en ekstern følgegruppe, som skal forholde sig til gymnasireformen. Det er en helt rigtig ide, men ingen af følgegruppens tre medlemmer har en aktuell tilknytning til gymnasieskolen i Danmark, og to af medlemmerne kommer fra aftagerinstitutionerne og savner forankring i den gymnasiale hverdag og dens konkrete problemer. Vi vil derfor gerne opfordre til, at denne følgegruppe bliver suppleret med folk med aktuell undervisningserfaring fra den gymnasiale hverdag.

Evaluering er en forudsætning for at forbedre praksis. Der har da også været en lang række evalueringer i kølvandet på gymnasireformen, men der har været rejst megen velbegrundet kritik af disse evalueringer, som næppe har været uvildige, og som kun i meget begrænset omfang har inddraget elevernes og lærernes erfaringer. Det er således stærkt foruroligende, at evalueringerne ikke afspejler den meget brede utilfredshed i lærergruppen, hvoraf ca. 40 % har skrevet under på et krav om reform af reformen. På denne måde minder gymnasireformen om politireformen – i begge tilfælde er lederne glade og medarbejderne frustrerede.

Reformforum skal derfor opfordre til at få gennemført en uvildig undersøgelse af både læreres og rektoreres vurdering af såvel reformens grundlæggende indhold og hensigt som dens implementering.

Vi håber meget på, at politikerne vil lytte til os og tage ansvar for de nødvendige ændringer og justeringer.

Med venlig hilsen

REFORMFORUM

Bue Tage Andersen, Louise Stampe Berggreen,, Sten Bredsdorff, Søren Peter Hansen, Henrik Ljungberg, Dorrit Færk Møller, Tom Sinding, Christian Thune Jacobsen og Jørgen Winding